

2. POPRAVNI KOLOKVIJ IZ MODERNE FIZIKE 2

2. 9. 2013

1. Trenutni delež uranovih izotopov na Zemlji je 99.28 % (^{238}U) in 0.72 % (^{235}U), ustrezna razpolovna časa pa sta $7.04 \cdot 10^8$ let (^{235}U) in $4.468 \cdot 10^9$ let (^{238}U). Izračunaj razmerje med pogostnostjo teh izotopov v trenutku nastanka Zemlje (pred $4.5 \cdot 10^9$ leti).
2. Razmerje med številom molekul vodika (H_2) v drugem in tretjem čisto *rotacijskem* stanju pri temperaturi T je 1.25. Izračunaj razmerje števila molekul v prvem vzbujenem čisto *vibracijskem* in prvem čisto *rotacijskem* stanju. Ravnovesna razdalja med atomoma v molekuli H_2 je 74.1 pm, konstanta vzmeti pa 573 N/m.
3. a) Določi razmerje

$$\frac{\Gamma[\chi_{b2} \rightarrow \Upsilon(1S) \gamma]}{\Gamma[\chi_{b1} \rightarrow \Upsilon(1S) \gamma]}$$

ob predpostavki, da sta matrična elementa $\langle \chi_{b1} | \vec{p}_e | \Upsilon \rangle$ in $\langle \chi_{b2} | \vec{p}_e | \Upsilon \rangle$ enaka. Mase stanj so $m_{\Upsilon(1S)} c^2 = 9460$ MeV, $m_{\chi_{b1}} c^2 = 9893$ MeV, $m_{\chi_{b2}} c^2 = 9912$ MeV.

b) Kolikšen je izospin mezona $\phi = \bar{s}s$? Ali lahko razpada v K^+K^- ? Če lahko: nariši diagram razpada na kvarkovskem nivoju in navedi, preko katere interakcije poteka ustrezeni razpad. Mase stanj so $m_\phi c^2 = 1019$ MeV, $m_{K^\pm} c^2 = 494$ MeV, medtem ko je $J^P[\phi] = 1^-$, $J^P[K^\pm] = 0^-$.

c) Nariši diagram za razpad $B^0 \rightarrow D^- \pi^+$, povej, preko katere interakcije poteka, in zapiši matrični element zanj (sklopitvene konstante, propagator). Kvarkovska sestava delcev je $B^0 = \bar{b}d$, $D^- = \bar{d}u$.

4. a) Nov hadron Z opazimo pri razpadu $Z \rightarrow J/\psi \pi$, presek za tvorbo delca Z pa je največji, ko ima pion energijo $E_\pi^* = 722$ MeV v težiščnem sistemu. Kolikšna je masa delca Z ?
- b) V laboratorijskem sistemu ima Z gibalno količino $\vec{p}_Z = 200$ MeV in razpada v letu. Kolikšna je gibalna količina piona v laboratorijskem sistemu ($|\vec{p}_\pi| = ?$) in kam kaže ($\vec{\theta}_\pi = ?$), ko je kot $\theta^* = 30^\circ$ (θ^* je kot med $\vec{p}_\pi^*$ v težiščnem sistemu in $\vec{p}_Z$ v laboratorijskem sistemu). Podatki: $m_{J/\psi} c^2 = 3097$ MeV, $m_\pi c^2 = 140$ MeV. Računaj relativistično in ne zanemari mase nobenega od delcev.

